

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Перший (бакалаврський) рівень

Кафедра технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету інженерних систем
та екології

_____ /О.В. Приймак /
« _____ » _____ 30.06 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Правознавство

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
183	Технології захисту навколишнього середовища

Розробники:

Петренко Д.В., ст.викладач

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

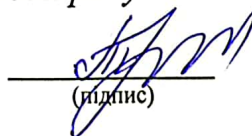

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорони праці

Протокол № 11 від «29» червня 2022 року

Завідувач кафедри ТЗНС та ОП

/Тетяна ТКАЧЕНКО/

(підпис)

Схвалено гарантом освітньої програми «Технології захисту навколишнього середовища»

Гарант ОП

/Юлія БЕРЕЗНИЦЬКА/

(підпис)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

Протокол № 6 від «30» червня 2022 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

на 2022-2023 навч.роки

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна											Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.	КП	КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр						Пз			
OK 08	Правознавство	3	90	40	26		14	50				1	Екз.	5	

Мета та завдання освітньої компоненти

Метою даної дисципліни є одержання студентами знань з теорії права і держави, основ конституційного, адміністративного, цивільного, трудового та інших галузей права задля підвищення рівня правосвідомості та правової культури. Знання з даної дисципліни, одержані на лекціях та семінарах, а також у процесі самостійного вивчення навчального матеріалу, повинні сприяти виробленню уміння орієнтуватися у діючому національному законодавстві, а також правильному застосуванню правових норм у конкретних правовідносинах.

Завданням вивчення даної дисципліни є:

- опанування теоретичною базою в сфері основних галузей права України;
- формування логіко-понятійного апарату в галузі правових знань;
- одержання базових правових знань у процесі вивчення основних нормативно-правових актів у галузі провідних галузей права;
- набуття навичок правового захисту прав та законних інтересів громадян при їх порушенні.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов
Загальні компетентності	
ЗК07	Прагнення до збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства
ЗК08	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК09	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

**Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в
результаті засвоєння освітньої компоненти**

Код	Програмні результати
ПР05	Вміти розробляти проекти з природоохоронної діяльності та управляти комплексними діями щодо їх реалізації.
ПР06	Обґрунтовувати та застосовувати природні та штучні системи і процеси в основі природозахисних технологій відповідно екологічного імперативу та концепції сталого розвитку.
ПР14	Вміти обґрунтовувати ступінь відповідності наявних або прогнозованих екологічних умов завданням захисту, збереження та відновлення навколишнього середовища.

Програма дисципліни

Змістовний модуль 1

«Основи теорії держави і права»

Лекція 1. Основи теорії держави

1. Виникнення держави. Теорії походження держави.
2. Поняття та ознаки держави.
3. Завдання та функції держави.
4. Форма держави.
5. Громадянське суспільство та правова держава.

Лекція 2,3. Основи теорії права

1. Причини та умови виникнення права.
2. Поняття права (сутність, принципи, функції).
3. Джерела права.
4. Система права.
5. Правові відносини: поняття, ознаки, структура правовідносин.
6. Правомірна поведінка: поняття та класифікація.
7. Правопорушення: поняття правопорушення та його склад.
8. Юридична відповідальність: поняття, ознаки та підстави.

Змістовний модуль 2

«Основи галузей права України»

Лекція 4,5. Основи конституційного права України

1. Конституційне право України: поняття і система. Загальна характеристика Конституції України.
2. Народовладдя в Україні та форми його здійснення.

3. Громадянство України як один з інститутів конституційного права. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України, гарантії їх дотримання.

4. Загальна характеристика системи органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні.

Лекція 6, 7. Основи адміністративного права України

1. Адміністративне право України: поняття і система. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення.

2. Адміністративно-правові відносини.

3. Права та обов'язки громадян у сфері державного управління.

3. Адміністративні правопорушення. Поняття складу адміністративного правопорушення.

4. Адміністративна відповідальність та порядок її застосування.

Лекція 8,9,10. Основи цивільного права України

1. Цивільне право України: поняття і система. Загальна характеристика Цивільного кодексу України.

2. Цивільно-правові відносини.

3. Право власності.

4. Цивільно-правове зобов'язання та договір.

5. Цивільно-правова відповідальність та порядок її застосування.

6. Інститут спадкування: поняття, види та порядок спадкування.

Лекція 11,12, 13. Основи трудового права України

1. Трудове право України: поняття і система. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України.

2. Трудові правовідносини.

3. Трудовий договір: поняття, види, порядок укладення та припинення.

4. Поняття і види робочого часу і часу відпочинку.

5. Трудова дисципліна. Дисциплінарна відповідальність та порядок її застосування.

6. Матеріальна відповідальність працівників та порядок її застосування.

Змістовний модуль 3

«Набуття загальних навичок застосування правових норм у конкретних правовідносинах»

Практичне заняття 1-6.

Опитування студентів з питань, що розглядалися на лекціях, а також тих, що давалися на самостійне опрацювання.

Вирішування ситуативних завдань, запропонованих викладачем, шляхом застосування відповідних нормативних актів.

Поточне оцінювання.

Практичне заняття 7.

На останньому практичному занятті студенти повинні захистити підготовлені ними реферати на одну із запропонованих викладачем тем.

Тематика виконання домашнього завдання

1. Верховна Рада України – вищий орган законодавчої влади.
2. Інститут президентури в Україні.
3. Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади.
4. Судова система України: суди загальної юрисдикції.
5. Судова система України: суди спеціальної юрисдикції.
6. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції.
7. Інститут омбудсмана в Україні і світі.
8. Уповноважений Президента з прав дитини.
9. Органи місцевого самоврядування й управління в Україні.
10. Органи прокуратури України.
11. Органи внутрішніх справ України.
12. Служба безпеки України.
13. Державна податкова служба України.
14. Нотаріат України.
15. Адвокатура України.
16. Інститут громадянства в Україні.
17. Політико-правовий статус особи і громадянина.
18. Інститут виборів в Україні.
19. Інститути безпосередньої демократії.
20. Особливості адміністративно-правової відповідальності за правопорушення у сфері довілля.

Індивідуальне завдання

Типове завдання модульної контрольної роботи (приклад 1)

I. Тестові завдання.

Сутність права полягає у тому, що воно є:

- а) соціальним регулятором поведінки людей,
- б) засобом подолання неузгодженостей, конфліктів;
- в) сприяє розвитку людської цивілізації шляхом формування та закріплення глобальних цінностей;
- г) мірою свободи і рівності, втіленням справедливості;
- д) системою правил, які регулюють усі відносини між суб'єктами;
- е) правильними є відповіді а); б); в); г).

II. Розкрийте зміст охоронної функції права.

III. Задача.

Належне виконання контрольної модульної роботи потребує обрання правильної відповіді на тестове завдання, надання характеристики зазначеної

функції права та вирішення ситуативного завдання з даної тематики шляхом аналізу та застосування відповідних положень нормативно-правових актів.

Типове завдання для виконання практичного завдання (приклад 2)

1. Розкрийте сутність та правове значення принципу поділу влади у державі. Якими державними органами представлена кожна з гілок влади в Україні?
2. Схарактеризуйте засади правового порядку в Україні. У чому полягає пряма дія норм Конституції України ?
3. Схарактеризуйте основні права та обов'язки громадян.

Правильне виконання контрольної роботи потребує надання ґрунтовної відповіді, підкріпленої відповідними статтями Конституції України.

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Опанування лекційним матеріалом	15
2.	Підготовка до практичних занять та індивідуальної роботи під керівництвом викладача	15
3.	Виконання індивідуального завдання	10
4.	Робота з літературою та електронними носіями	10
	Усього годин	50

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (екзамен, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Винятки становлять випадки зарахування публікацій здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman,

шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен

Поточне оцінювання	Підсумкове тестування	Сума балів
70	30	30

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання

		норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до екзамену

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання екзамену. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники та посібники:

1. Правознавство: [підруч. / відп. ред. О.В. Дзера]. 12-е вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2019. – 632 с.
2. Погорілко В.Ф., Шпиталенко Г.А. Правознавство: Підручник. 6-те вид., випр. і доп. - К.: Каравела, 2020.-602 с.
3. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. – 360 с.
4. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. - 268 с.
5. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваіте, 2021. – 528 с.
6. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018- 446 с.
7. Парасюк М.В., Парасюк В.М., Грабар Н.М. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.
8. Цивільне право України : Навч. посіб. у 2 т. / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова – 2-ге вид. доповн. і переробл. – Т. 1. – К.: Алерта, 2019. – 342 с.
9. Процьків Н.М., Гетьманцева Н.Д. Сімейне право: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю Федьковича, 2021- 148 с.
10. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. – 376 с.
11. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]. – Харків, 2019. – 408 с.
12. Тернавська В.М. Трудове право України : навч. посібник / В.М. Тернавська. – Київ : КНУБА, 2019. – 180 с. URL : http://library.knuba.edu.ua/books/9_1_19.pdf
13. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник /підготовлено

колективом авторів; за заг. ред. В. Я. Конопельського, В. О. Меркулової.
Одеса, ОДУВС, 2021- 452 с.

Додаткові джерела:

1. Тертишник В.М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Київ: Алерта, 2022. 430 с.
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України [Текст] : у 2 т. / за заг. ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця ; [наук. ред. М. М. Хоменко]. - Київ : Юрінком Інтер, 2019 - 1800 с.
3. Науково-практичний коментар Кодексу законів про працю України. Станом на 20 травня 2020 року. За заг. ред. Іншина М.І. – Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2020. – 344 с.
4. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення/ за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 792 с.

Нормативні акти:

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 № 55-12 // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
3. Про громадянство України. Закон України від 18.01.2001 № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.
4. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 1. – Ст. 1.
5. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства. Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст. 179.
6. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – Ст. 146.
7. Про громадські об'єднання. Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.
8. Про політичні партії в Україні. Закон України від 05.04.2001 № 2365-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.
9. Про альтернативну (невійськову) службу. Закон України від 12.12.1991 № 1975-XII, в редакції Закону від 18.02.1999 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 15. – Ст. 188.
10. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
11. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 20.

– Ст. 99.

12. Про Положення про Адміністрацію Президента України. Указ Президента України від 02.04.2010 № 504/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 25.

13. Положення про Уповноваженого Президента України з прав дитини. Указ Президента України від 11.08.2011 № 811/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 63.

14. Про Кабінет Міністрів України. Закон України від 27.02.2014 № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 13. – Ст. 222.

15. Про центральні органи виконавчої влади. Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.

16. Про систему центральних органів виконавчої влади. Указ Президента України від 15.12.1999 № 1572/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 50.

17. Про державну службу. Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 43.

18. Про очищення влади. Закон України від 16.09.2014 № 1682-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 44. – Ст. 2041.

19. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 31. – Ст. 545.

20. Про Конституційний Суд України. Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 35. – Ст. 376.

21. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

22. Про Національний банк України. Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.

23. Про прокуратуру. Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.

24. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.

25. Про нотаріат. Закон України від 02.09.1993 № 3425-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.

Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX // Відомості Верховної Ради України. – 2020. – № 7, № 8, № 9. – ст. 5.

26. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.

27. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.

28. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

29. Про регулювання містобудівної діяльності. Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 34. – Ст. 343.

30. Про архітектурну діяльність. Закон України від 20.05.1999 № 687-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 31. – Ст. 246.

31. Про будівельні норми. Закон України від 05.11.2009 № 1704-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 5. – Ст. 41.

32. Про туризм. Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241.
33. Про захист прав споживачів. Закон України від 12.05.1991 № 1023-ХІІ, в редакції Закону від 01.12.2005 № 3161-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 7. – Ст. 84.
34. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21 – 22. – Ст. 135.
35. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-ВІІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50 – Ст. 375.
36. Про оплату праці. Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.
37. Про відпустки. Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – Ст. 5.
38. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25 – 26. – Ст. 131.
39. Про запобігання корупції. Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-ВІІ // Відомості Верховної Ради України – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
40. Про національну поліцію. Закон України від 25.12.1990 № 565-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
41. Про Службу безпеки України. Закон України від 25.03.1992 № 2229-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.

Методичні роботи:

1.Правознавство: Методичні рекомендації до практичних занять – 2-е вид., переробл. і допов. / уклад.: В.М. Тернавська – Київ: КНУБА, 2018. – 21 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Бібліотека КНУБА: <http://library.knuba.edu.ua>

3.Офіційний веб-портал Верховної Ради України:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/groups>